

A.L.S. ZIEKTE DIE VOORAL VOETBALLERS TREFT

Fons Bastijns: overleden. VDB

Jan Plessers leeft met ALS. Kos

Roger Dierckx (Lierse) toen hij ziek was. Kos

Charleroi-speler Claude Bissot. Publi-Press

Afgelopen weekend overleed Fons Bastijns op 61-jarige leeftijd aan de gevolgen van ALS. Maar de oud-aanvoerder van Club Brugge is lang niet de enige speler die met de ongeneeslijke ziekte te maken had. Uit onderzoek blijkt dat voetballers tot zeven keer meer kans zouden hebben om de zeldzame aandoening te ontwikkelen. De medische wereld staat voor een raadsel.

WIM DEGRAVE

Veel te vroeg, Bastijns was slechts 61, moest Club Brugge afscheid nemen van een van zijn grote helden. De ex-aanvoerder van blauw-zwart kampte al enkele jaren met ALS, een mysterieuze en ongeneeslijke spierziekte die wel meer sportlui treft.

Ook bij Jan Plessers, 23 en inmiddels gestopt met voetballen, werd ALS vastgesteld. De neef van ex-Standard-speler Gerard kreeg het slechte nieuws drie jaar geleden te horen. «Jan stond op het punt om door te stoten naar het tweede elftal van PSV», doet zijn broer Raf het verhaal. «Tot hij plots een terugval kende. Daarna is hij naar KVSK United gegaan, maar ook daar kon hij de hoge verwachtingen niet waarmaken. Hij moest naar het tweede elftal, waar het van kwaad naar erger ging. Hij voelde zich moe, had last van spierpijn en viel soms gewoon omver op training. Ik heb hem regelmatig in de kleedkamer zien wenen, omdat hij wist dat er wat aan de hand was. 'Ik wil wel, maar ik kan niet', zei hij. In samenspraak met de trainer hebben we dan beslist dat hij niet meer zou voetballen tot het duidelijk was wat er scheelde. Hij heeft niet meer gevoetbald.»

Jan bleek ALS te hebben (voluit: amyotrofische lateraalsclerose), een aandoening waarbij motorische zenuwen in het ruggenmerg en de hersenstam langzaam aan afsterven. Het gevolg: krachtvermindering in de ledematen, moeilijkheden met slikken, spraak- en ademhalingsproblemen. Ondanks de fysieke aftakeling blijven patiënten met ALS op mentaal vlak honderd procent lucide. Dat maakt de ziekte extra confronterend, want ALS valt niet te genezen. De meeste patiënten overlijden enkele jaren na de diagnose omdat finaal de longen het laten afweten.

«Met de opbrengst van een benefietwedstrijd zijn we naar China geweest voor een behandeling met stamcellen», vertelt Raf. «De dokters hier hadden ons dat nochtans afgeraden. Het is bijzonder duur en de behandeling zit nog in een experimentele fase, maar je begrijpt dat we ons aan elke strohalm vastklampen.» De toestand van Jan is er intussen niet op verbeterd.

Nog twee Belgen

En Jan is niet de enige. Ongeveer 6 mensen op 100.000 hebben ALS. Alleen: bij sportlui, en voetballers in het bijzonder, lijkt de ziekte veel vaker voor te komen. Vorige maand werd in Firenze een benefietwedstrijd

Stefano Borgonovo (ex-Milan) met Ronaldinho voor zijn benefietwedstrijd. AP

georganiseerd voor Stefano Borgonovo, een 44-jarige ex-speler van Fiorentina en AC Milan. Borgonovo moest in 2005 ophouden met voetballen met dezelfde klachten als die van Jan Plessers. Een Italiaanse onderzoeksrechter, die naar doping speurde, vond 40 voetballers die aan de ziekte waren overleden. In België gingen Roger Dierckx (van 1968 tot '81 bij Lierse, in 1990 op 44-jarige leeftijd overleden) en Claude Bissot (ex-Charleroi en FC Luik, in 1996 op 48-jarige leeftijd overleden) Bastijns vooraf.

Vermoedens

Een vreemd toeval, of is er meer aan de hand? De Italiaanse neuroloog Chio stelde zich dezelfde vraag en verzamelde informatie over ruim 24.000 spelers die tussen 1970 en 2001 in de Serie A en B aan de slag waren. Hij kwam tot de onthutsende conclusie dat de Italiaanse voetballers tot zeven keer meer kans hadden op ALS. Als mogelijke verklaring schoof Chio een aantal hypothesen naar voren: veelvuldig koppen of tackelen, chronisch gebruik van doping, het gebruik van pesticiden op

het veld, ... Vermoedens, maar geen feiten. Hoe de vork precies aan de steel zit, weet niemand eigenlijk.

«We kennen het mechanisme niet, maar ALS lijkt inderdaad vaker voor te komen bij mensen die hard sporten», zegt professor Jan De Bleecker van het UZ Gent. «Niet alleen bij voetballers. In Amerika wordt ALS bijvoorbeeld de ziekte van Lou Gehrig genoemd, naar een legendarische baseballer uit de jaren '30 die eraan overleden is. Chio is bij mijn weten de enige die het verband met voetballers heeft onderzocht. Er is in elk geval nog bijkomend onderzoek nodig om dat te bevestigen.»

Ook naar een oorzaak, gesteld dat het verband er wel degelijk is, blijft het gissen. «8 procent van de gevallen is genetisch te verklaren», zegt De Bleecker. «Bij de anderen is de oorzaak absoluut onduidelijk.» De medische wereld staat voor een raadsel, de sportwereld evenzeer. De Italiaanse voetbalbond trok al 150.000 euro uit voor research. Borgonovo heeft een stichting opgericht in een poging het mysterie rond de ziekte te ontrafelen. Sommige spelers uit de Serie A hebben al voorgesteld om 1 procent van hun loon aan de stichting af te staan.